

# БЪЛГАРСКИ ВЕСТИ

# BOLGÁR HÍREK

06 · 2017

ВЕСТНИК НА БЪЛГАРИТЕ В УНГАРИЯ

WWW.BOLGAROK.HU

A MAGYARORSZÁGI BOLGÁROK KÉTNYELVŰ HAVILAPJA



Шорокшар и Твърдица отбелаязаха свое то побратимяване с изграждане на чешма · Ivókút állításával ünnepelte testvérvárosi

kapcsolatát Soroksár és Tvardica · 24 май - Ден на българската култура и славянската писменост

Május 24 - A Bolgár Kultúra és a Szláv írásbeliség Napja · В нащечерието на юбилея · A jubileum előestjén



## ШОРОКШАР И ТВЪРДИЦА ОТБЕЛЯЗАХА СВОЕТО ПОБРАТИМЯВАНЕ С ИЗГРАЖДАНЕ НА ЧЕШМА

На 16 юни на тържествена церемония беше открита българската чешма на Площада на героите в XXIII район. Чешмата е съградена от Българското национално самоуправление на Шорокшар по повод

10-годишнината от побратимяването на Шорокшар и българския град Твърдица.

Чешмата е паметник на българските градинари, които въвеждат

нова поливна техника и култивират в Унгария непознати дотогава зеленчуци. Шорокшарската чешма е третата от този вид в Будапеща, другите две се намират в Зугло и Кишпеща.

Изграждането на чешмата е подкрепено с 3 милиона форинта от кметството на Шорокшар. На празненството в петък присъстващи те бяха приветствани от Миклош

Шолтес, държавен секретар за Връзка с църквите, общественичите организации и националностите, от районния кмет Ференц Гейгер и от Симеон Варга, български застъпник в унгарския парламент. Имаше изпълнения и на съставите за български народни танци „Янтра“ и „Росица“. Чешмата беше осветена от архимандрит Атанасий, представител на православния храм „Св. Св. Кирил и Методий“.



## IVÓKÚT ÁLLÍTÁSAVAL ÜNNEPELTE TESTVÉRVÁROSI KAPCSOLATÁT SOROKSÁR ÉS TVARDICA

Június 16-án Soroksáron tartotta kihelyezett ülését a Bulgár Országos Önkormányzat, amelyen Soltész Miklós egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkárral folytattak egyeztetéseket. A megbeszélés után ünnepélyes keretek között adták át a XXIII. kerületi Hősök terén felállított bolgár ivókutat. A kutat a Soroksári Bulgár Nemzetiségi Önkormányzat állította abból az alkalomból, hogy Soroksár és a bolgár Tvardica testvérvárosi kapcsolata idén 10 éves.

Az ivókút a bolgárkertészeknek állít emléket, akik új öntözési technikát vezettek be, és korábban ismeretlen zöldségfajtákat honosítottak meg Magyarországon. A soroksári a harmadik ilyen kút Budapesten, ezen kívül Zuglóban és Kispesten találhatunk még hasonló műalkotást.

A kút felállítását 3 millió forinttal támogatta Soroksár önkormányzata. A pénteki ünnepségen köszöntőt mondott Soltész Miklós egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkár, Geiger Ferenc polgármester és Varga Szimeon bolgár nemzetiségi szószóló, valamint fellépett a Jantra és Roszica bolgár néptáncegyüttes. Az ivókutat megszentesítette Atanasij archimandrita, a Szent Ciril és Szent Metód Bolgár Ortodox Templom elöljárója.



# ПРАЗНИК НА БЪЛГАРСКАТА КУЛТУРА В ЗАЛАВАР

На 26 май по случай Деня на българската култура и славянската писменост бяха положени венци на паметника на светите братя Кирил и Методий в Залавар.

автор  
Веселина Барку

SZERZŐ  
Bárki Veszelina

**Н**а празненството участваха ученици от Българското училище за роден език и възпитаниците на Основно училище „Св. св. Кирил и Методий“ в Залавар. По-долу публикуваме празничната реч на г-жа Мария Гереч, директор на ОУ „Св. св. Кирил и Методий“.

Както без светлина и радост не ще има за окото, зрящо божието дело цяло,  
но всичко е ни хубаво, ни зримо,  
така е всяка душа без книги,  
невиждаща добре Закона божи,  
Закона — писмен и духовен,  
Закон, откриващ рая божи.  
Та кой ли слух, тътненка щом не чува  
на гръмотевица, от Бога ще се плаши?  
А още: ако ноздрите дъха на цветя не вдъхват  
как ще разберете това божие чудо?

Щом с лушате на чужда реч Словото,  
да го не чувате подобно мед звънтяща.  
А туй и свети Павел, учеки, изрече,  
отправяйки молитвите си нявга Богу:  
„Желая думи пет да изрека,  
но всички, братя, да ги разберат,  
отколкото безброй слова неясни.“

С тези няколко стиха от „Проглас към Евангелието“ от Константин-Кирил приветствам всички скъпни участници, гости, ученици и колеги на празника, посветен на деня на Кирил и Методий. ♦ От дълги години почитаме в края на май патроните на нашето училище. ♦ Откриването на селище от IX век на при Варсигет (Острова на крепостите) - Залавар беше уникално събитие. Новооткритото славянско селище и крепост са били седалище на славян-

»

» ския княз Прибина. Той се заклева във вярност пред владетеля на Източнофранкското кралство Лудвиг Немски. Като награда за лоялността кралят му дава името през 847 г. Васални имена. През 850 г. жителите на селището изграждат църква, чиито останки са запазени. След 860 г. синът на Прибина - Коцел поема управлението на княжеството. В двора на Коцел в периода 866-867 г. близо половина година пребивават Кирил и Методий, двамата мисионери, апостоли на славяните, създателите на славянската писменост. ♦ Коцел, който научава от тях славянското писмо - глаголицата, предшествала кирилицата, им дава да обучат 50 ученика. Коцел е човекът, който след смъртта на Кирил, изглежда от панама архиепископско назначение за Методий. И такар след смъртта на Методий през 885 г. учениците му да са прогонени, по всяка вероятност не всички напускат Панония и може да се преполага, че са продължили своята дейност тук поне още няколко години. ♦ Този ден е посветен не само на личностите, дали име на училището, а и на българската култура и славянската писменост. Омгаването на почум пред двамата славянски апостоли е най-големият национален празник на България от 1867 г. насам. ♦



## A BOLGÁR KULTÚRA ÜNNEPE ZALAVÁRON

Május 26-án koszorúzták meg Szent Cirill és Szent Metód emlékművét Zalaváron a bolgár kultúra és a szláv írásbeliség napjának alkalmából.

Az ünnepségen felléptek a Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi iskola és a Zalavári Cirill-Metód Általános Iskola diáklai. A továbbiakban Gerecs Mária, a Zalavári Cirill-Metód Általános Iskola igazgatónőjének ünnepi beszédét közöljük.

*Miként fény nélküli szem nem örvendezhetik az Úristen sok ékes alkotásain, mert annak híján semmi meg nem látható, akként ez írás nélküli lelkünk is sötét, mivel az Isten törvényét nem ismeri, a lélek szent törvényét meg nem ismeri. Mert félheti-e Istenünket a siket, eget zengeni aki nem hallott soha? Aki pedig nem érzi virág illatát, Istennek sok csodáját felfoghatja-e?*

*Idegen nyelven hogyha egy szót hallotok, bizony minthogyha rézkolomp csak zengene. Szent Pál, tanítónk, ígyen szóla egykoron, minek utána Istenhez fohászkodott: kívánok szólni inkább öt szót, ámde azt világos ésszel áhitánám mondani,*

*testvéreim hogy engem értve értsenek, mintsem tízezret szóljak érthatetlenül.*

Szent Cirill Előhang című versének ezzel a néhány sorával köszöntött Cirill-Metód napi ünnepségünk valamennyi kedves résztvevőjét, vendégeinket, diákjainkat és kollégáimat. ♦ Évek óta hagyomány, hogy május végén megemlékezünk a helyi iskola névadójáról. ♦ Egyedülálló felfedezés volt a Zalavár-Várszigeten előkerülő IX. századi település nyoma. A feltárt szláv település és erődítmény Pribina szláv fejedelem székhelye volt. Pribina hűséget esküdött Német Lajos keleti frank uralkodónak. Hűsége jutalmául 847-ben a király a hűbérbirtokokat saját tulajdonába adta. 850-ben a település lakói templomot építettek, melynek nyomait meg is találták. 860 után Pribinát fia Kocel követte a fejedelemségen. Kocel udvarában 866-867-ben mintegy fél évet tartózkodott Cirill és Metód, a szlávok két hittérítője, apostola, írásuk megalkotója. ♦ Kocel, aki tőlük tanulja meg a szláv írást, a cirillt megelőző glagolitát, 50 tanítványt is ad mellékük, és Kocel volt az, aki később Cirill halála után a pápánál Metód érseki kinevezését szorgalmazta. Bár Metód 885-ben bekövetkezett halála után kiúzték a tanítványait, valószínűleg nem mind hagyták el Pannóniát, és néhány éven keresztül számolhatunk még itteni működésükkel is. ♦ Ez a nap tehát nem csupán az iskola névadóinak napja, hanem a bolgár kultúra és a szláv írásbeliség napja is. A két szláv apostolra való emlékezés 1867 óta Bulgária legnagyobb nemzeti ünnepe. ♦

## ПОЧИТ ПРЕД ПАМЕТТА НА ХРИСТО БОТЕВ

В Будапеща почетоха паметта на българския национален герой Христо Ботев в деня на неговата смърт. На паметника на Христо Ботев в двора на Българския културен дом венци положиха представители на Дружеството на българите в Унгария, Българското републиканско самоуправление, Столичното българско самоуправление, както и преподавателите от Българското училище за роден език.

## HRISZTO BOTEV HALÁLÁRA EMLÉKEZTEK

Hriszto Botev bolgár nemzeti hős halálára emlékeztek Budapesten. A Bolgár Művelődési Ház udvarában felállított Hriszto Botev emlékműnél koszorú helyeztek el a Magyarországi Bolgárok Egyesülete, a Bolgár Országos Önkormányzat és a Fővárosi Bolgár Önkormányzat képviselei, valamint a Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola tanárai.

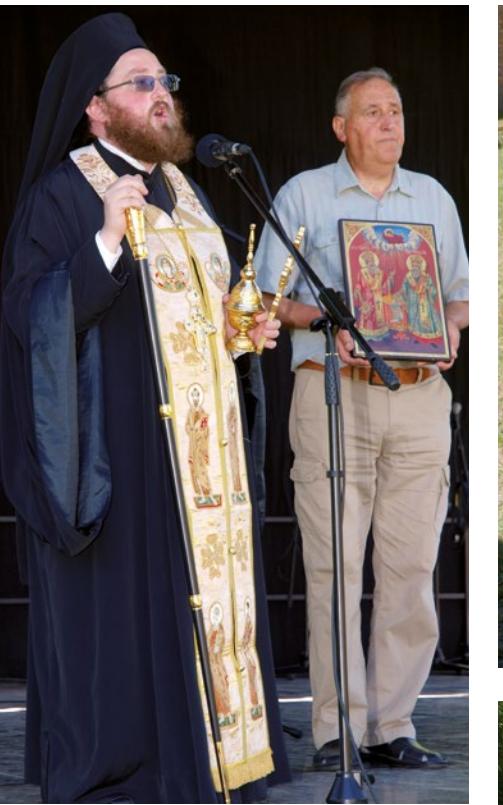


## ГОТОВИ СА ВИЗУАЛНИТЕ ПРОЕКТИ НА БЪЛГАРСКИЯ КУЛТУРЕН ДОМ

Българският културен дом е построен преди 60 години от българите в Унгария и сега му предстои сериозна реконструкция. За да се модернизира сградата е предвидено изграждането на още едно ниво, където освен служебни помещения (съблекални, душ кабини) ще има и малка репрезентационна зала. В резултат на направените проучвания и статистически анализ на сградата и покривната конструкция, бяха създавани и одобрени архимектурните визуални проекти.

## ELKÉSZÜLTEK А БОЛГÁР МŰVELŐDÉSI HÁZ LÁTVÁNYTERVEI

A Bolgár Művelődési Házat 60 évvel ezelőtt építették a magyarországi bolgárok, most pedig egy komolyabb felújítás vár az épületre. A korszerűsítés и a fenntarthatóság jegyебен egy szintráépítés is tervez van, ahol a kiszolgáló helyiségek mellett (oltózők, zuhanyzók), egy kisebb próbaterem is helyet kap. A különböző felmérésekkel, valamint az épület és a födém statikai elemzését követően ezek az elfogadott látványtervek.



## 24 МАЙ - ДЕН НА БЪЛГАРСКАТА КУЛТУРА И СЛАВЯНСКАТА ПИСМЕНОСТ

На 28 май отпразнувахме Деня на българската култура и славянската писменост. Празненството започна с утринна служба и пробължи в църковния гвор.

Насъбрали се бяха благословени от архимандрит Атанасий. Речи произнесоха г-жа Уляна Богданска, извънреден и пълномощен посланик на Република България в Унгария, и г-н Данчо Мусев, председател на Българското републиканско самоуправление. В празненството взеха участие децата от Българската детска градина, учениците от Българското училище за роден език, както и възпитаниците на Основно училище „Кирил и Методий“ в Залавар. Проявата пробължи с фолклорна програма, в рамките на която се представиха танцовите състави „Росица“, „Янтра“ и „Мартеница“, фолклорният състав „Зорница“ и ансамбълът за народни песни и танци от Видин „Дунав“.

## MÁJUS 24 - A BOLGÁR KULTÚRA ÉS A SZLÁV ÍRÁS- BELISÉG NAPJA

Május 28-án ünnepeltük a Bolgár Kultúra és Szláv írásbeliség napját. Az ünnepség a reggeli misével vette kezdetét, majd a templomkertben folytatódott.





## БЪЛГАРИ В БУДАПЕЩЕНСКИТЕ „ЦЕНТРАЛНИ ХАЛИ“

**Според оценката на американския канал CNN Travel Будапещенските централни хали през 2013 година са обявени за „най-добрия и краси в базар в Европа“, изпреварвайки Големия базар в Истанбул или Portobello Road в Лондон. Историята на халите е пряко свързано с българското градинарство в Унгария, за славата на халите имат големи заслуги и българските търговци. Нашите местни българи наричат халите помежду си с побългарената унгарска сума – Чарнока.**

Сградата е построена през 1897 година, на времето заради осветителната и охладителната техника тя е била считана за най-модерния пазар на света. По време на Втората световна война е силно разрушена, в ерама на социализма носи името на българският комунист Георги Димитров. След смяната на режима през 1990 година минава през пълна реконструкция.

**Български Вестни** Иван Господинов Тютюнков от 1985 година насам продава отначало само зеленчуци, после и плодове в Централните хали:

### Иван Господинов Тютюнков

Когато почнахме да търгуваме, в халите продаваха 12 български семейства. Две семейства от Драганово, 2 от Лясковец, а другите от Поликараще.

**БВ За кои прочути личности си спомняте между посетителите на халите?**

**ИГТ** Халите са посещавали такива прочути личности като Маргарет Тачър през 1984 г., през 1990-те години принцеса Даяна и принц Чарлз, Джордж Буш, император Хирокито, Тодор Живков купуваше при нас плодове по време на соца, в последните години – премиерите на ЕС и техните съпруги.

**БВ В халите някога са продавали и на едро, нали?**

**ИГТ** Да, разказвали са ми старите търговци, че преги войната до обяд са продавали производителите. Точно в 12 часа звънял звънец, което означавало, че градинарите трябвало да напуснат халите и после, след обяд почвали търговците да продават. Средната пътека е широка поне две на времето трамвай е минавал през халите. Специален тунел е бил изграден, за да свързва пристанището на Дунав със складовете на халите. Много производители са транспортирали своите стоки по реката.

**БВ Последният български търговец на зеленчуци е Иван Цочев, който от 1987 година насам продава в халите:**

**Иван Цочев** Постепенно всичко в халите се смени: и търговците, и клиентите. На мака наречения Богат рег

среща със своите западни роднини и познати. Другаде не се намираше прочутия салам „Пик“, но тук винаги имаше. Западните германци пазаруваха хранителни продукти на своите източни роднини.

**БВ Потърсихме Петър Байчев от Дунахарсти и го попитахме, какви спомени има за Централните хали.**

**Петър Байчев** През 80-та година тук беше пазарът на едро за цветя, от страната на улица „Шохаз“. Чарнока винаги е било престижно място. Търговците им винаги бяха различавани от търговците на другите хали или пазари. Баща ми продаваше чушки, после пък аз продавах цветя на едро почти 40 години. Наред, докато цветния пазар не се премести на днешното си място. Не само аз, но и много български градинари продаваха заедно с мен цветя на пазара на едро.

**БВ Димитър Танев питахме за клиентурата на халите:**

**Димитър Танев** Аз през 70-те години работех в хотел Интерконтинентал, заради моите познанства трябваше да приграждам главния гардероб на пазар в халите. Чарнока беше престиж не само за търговците, а и за купувачите. В него пазаруваше елитът на столицата. Да имаш познат продавач, например месар, или да можеш да си избираш стоката се равняваше на познанство с министър. След пазаруване хората се хваляха помежду си: Виж, това в Централните хали го купих.

Представителите на различни професии си организираха там срещи, живееха общесъмщен живот. Домакинствата на западните и източните дипломати си купуваха оттам месо, зеленчуци, плодове, млечни продукти. Всички хомелиери, ресторантъри се снабдяваха със суповини от халите. Мога да кажа, че не само на унгарско, или средноевропейско, а и на западноевропейско ниво будапещенските хали са били считани за едни от най-добрите.

**БВ Последният български търговец на зеленчуци е Иван Цочев, който от 1987 година насам продава в халите:**

**Иван Цочев** Постепенно всичко в халите се смени: и търговците, и клиентите. На мака наречения Богат рег

(Gazdagsor) едва останаха търговци на зеленчуци, много от търговците си смениха профил. Вместо зеленчуци и плодове сергиите предлагат вече сурови на туристи. На горния етаж ресторантите и кафенетата рязко видинаха своите цени, заради големия интерес на чуждестранните посетители, туристи са станаха тяхна главна целева група.

**БВ Николай Велков, търговец на сухи стоки и унгарски алкохолни напитки:**

**Николай Велков** От 1983-та година продаваме в халите. Отначало търгувахме само със сухи стоки, после след преустройството на халите попълнихме нашия асортимент и с маркови алкохолни напитки. Токайско вино и други напитки, които се търсят от туристи. По-рано търговията се водеше на семейни начала, сега много търговци вече наемат продавачи.

**БВ Кои български търговци може да ни споменеш от миналото?**

**НВ** Семейство Кабакчиеви, Дачеви, Узвареви, Карапиеви, Петър и Кирил Цуцуманови, Младенови, Кушеви, Байчеви, Марин Симеонов.

От 2005 година насам всяка година в халите се провеждат тако наречени дни на националностите на Унгария. Посетителите могат да се запознаят с културата на страните, с тяхното народно изкуство, занаятчиество и естествено – с националната им кухня. Българските дни през тази година бяха организирани в началото на месец април.



Az épület 1897-ben került átadásra, hűtés és világítástechnikája miatt kora legmodernebb fedett piacaként tartották nyilván. A második világháború idején súlyosan megrongálódott, a szocializmus korában a bolgár kommunista, Georgi Dimitrov nevével viselte.

**Bolgár Hírek** Tyutnyunkov Goszpodinov Iván 1985 óta értékesít a csarnokban. Eleinte csak zöldséggel kereskedett, majd később gyümölccsel is:

**Tyutnyunkov Goszpodinov Iván** Amikor elkezdtünk kereskedni 12 bolgár család árult a csarnokban. Kettő Draganovóból, kettő Ljaszkovec ből, a többi polikraistei volt.

**BH Milyen hírességek látogatták meg a csarnokot?**

**TGI** Margaret Thatcher 1984-ben, az 1990-es években az angol Diana hercegnő és Károly herceg, George Bush és Hirohito császár, de Todor Zsivkov is vásárolt nálunk gyümölcsöket a szocializmus idején. Az évtizedünk elején pedig az uniós miniszterek és azok feleségei.

**BH Valamikor régen nagyban is árultak a Nagycsarnokban, nem?**

**TGI** Igen, a régi kereskedők meséltek, hogy a háború előtt délig a termelők, délután a kereskedők árultak. Pontosan 12-kor csengettek a kertészeknek el kellett hagyniuk a csarnokot, majd ezt követően a kereskedők kezdtek értékesíteni. Azért olyan széles középen a járda, mert

villamos járt a csarnok középen. Külön folyosó kötötte össze a dunai parti kikötőt a csarnok raktáraival. Sok őstermelő vízi úton szállította áruját.

**BH Régen is ilyen sok turista látogatta a csarnokot?**

**TGI** Igen, mindig így volt. A Kádár korszakban a kelet-német és nyugat-német rokonok és ismerősök találkahelye volt. Másutt nem lehetett Pick szalámit kapni, de itt mindig volt. A nyugat-németek élelmiszerекet vásároltak be a keleti rokonainknak.

**BH Megkerestük Bajcsev Péter Dunaharaszti-ból, hogy őt is megérdezzük, milyen emlékei vannak a Nagycsarnokról.**

**Bajcsev Péter** A 80-as évektől kezdődően itt volt a nagybani virágpiac, a Sóház utca felőli oldalon. A csarnok minden rangos hely volt. Kereskedői minden voltak különböztetve más piacbeli kereskedőktől. Édesapám paprikát árult, én magam majdnem két évtizeden át virágot árultam nagyban, mindaddig, amíg a piac el nem költözött mai végleges helyére.

**BH Tanev Dimitert a csarnok látogatóiról kérdeztük:**

**Tanев Dimitar** Én a hetvenes években az Intercontinental szállóból dolgoztam, ismeretségem miatt a séfet el kellett kísérni bevásárolni a csarnokba. A csarnoknak nagy rangja volt, nem csak a kereskedők, hanem a vásárlók körében is.

## BOLGÁROK A BUDAPESTI NAGY- CSARNOKBAN

**A budapesti Nagycsarnok 2013-ban az amerikai CNN Travel csatorna megítélése alapján elnyerte Európa legszebb csarnoka címet, megelőzve olyan rangos piacokat, mint az Isztambuli Nagybázár, vagy a londoni Portobello Road-ot. A csarnok története szoros kapcsolatban áll a magyarországi bolgár kertészettel, hírnevében nagy szerepet játszottak a bolgár kereskedők is.**

**A hazai bolgárság egymás között csak Csarnoknak hívta a fedett piacot.**

Ott vásárolt a főváros elitje. Ha valakinek volt ismerős eladója, hentesé, ahol lehetett válogatni is, felért egy miniszteri ismeretséggel. Vásárlás után az emberek egymásnak dicsekedtek: Látod, ezt a csarnokban vásároltam. Szakmák képviselői találkoztak ott, ott éltek társadalmi életet. A keleti és nyugati diplomatai háztartásai számára ott szerezték be húsokat, zöldségeket, gyümölcsöket, tejtermékeket. minden szállodás és vendéglő itt szerezte be a nyersanyagokat. Merem állítani, hogy a csarnok kínálata nemcsak magyar, vagy közép-európai, hanem nyugat-európai szinten is a legjobbak közé tartozott.

**BH** Az utolsó bolgár zöldségkereskedő a csarnokban Cosev Iván, aki már 1987 óta árul itt...

**Cosev Iván** Fokozatosan minden megváltozott a csarnokban, a kereskedők és az ügyfelek is. Az úgynevezett Gazdagsonron alig maradtak zöldségkereskedők, sok árus megváltoztatta profilját. Zöldség és gyümölcs helyett a standok már emléktárgyakat kínálnak a turisták számára. A felső emeleten a büfék és a kávézők a külföldi látogatók nagy érdeklődése miatt jelentősen felemelték áraikat, a fő célcsoportjuk már a turisták lettek.

**BH** Velkov Nikolaj szárazáru- és borkereskedő:

**Velkov Nikolaj** 1983 óta vagyunk jelen a Csarnokban. Eleinte csak szárazáruval foglalkoztunk, de az átépítés után már kás alkoholos italokkal bővítettük kínálatunkat. A turisták tokaji bort és más italokat keresnek. Korábban a kereskedések családi vállalkozások voltak, ma már a kereskedők eladókat vesznek fel.

**BH** Mely bolgár kereskedőkre emlékszel a múltból?

**VN** A következő családokra: Kabakcievék, Dacsevék, Udvarevék, Karajlievék, a Cucumanov testvérek és családjai, Mladenovék, Kusevék és Simeonov Marin.

2005 óta a Nagycsarnok minden évben megrendezi a hazai kisebbségek nemzetiségi napjait. A látogatók megismerkedhetnek az adott ország kultúrájával, népművészettel, kézművességgel és természeti lehetőségekkel van arra is, hogy megkóstolják a nemzeti kisebbségek jellegzetes ételeit. Ebben az évben a Bolgár Napok április elején kerültek megrendezésre.



## ДЕН НА БЪЛГАРСКИТЕ ДОМАТИ В СИГЕТ-СЕНТМИКЛОШ И В КИШПЕЦ

В Сигетсентмиклош и Кишпец

Вече втора година се провежда мероприятие, свързано с българските домати. Докато в чепелско то селище стимулират местните семейства под форма на съревнование кой може да произведе най-хубавия домат, в най-маляка квартал на столицата целта е местните институции и жителите на района сами да произведат наши домати

Тази година в Сигетсентмиклош се провежда за втори път конкурса „Отглеждане на български домати“. Мероприятието е организирано от Българското самоуправление на Сигетсентмиклош. Гордеят се, че през 2017 година 150 семейства са кантугамствали за конкурса, чиято цел е да се популяризира българският домат. Получихме много положителни отзиви от миналогодишните състезатели, те биха желали да създават традиция в Сигетсентмиклош.

В празненството и раздаването на разсада участваха кметът на Кишпец Петър Гайдя, г-жа Уляна Богданска, извънреден и пълномощен посланик на Република България в Унгария и прегсемателя на Българското самоуправление в Кишпец – г-н Йордан Томонков.

Същността на конкурса е, че Българското самоуправление на Сигетсентмиклош прегоставя на кантугамите по 10-10 броя разсада от сорт розова магия и участниците се състезават със своя прогук в три

категории: 1. Най-голям, 2. Най-хубав и 3. Най-вкусен домат. Във всяка категория се награждават първите трима победители. Главната цел на конкурса е да се популяризират и разпространяват българските традиции на българското градинарство, оказали влияние върху унгарското зеленчуко производство.

На 20 мај 2017 г. в Кишпец се провежда традиционен празник, организиран от Общината на района, в който участвва и Българското самоуправление в Кишпец. Тази година със съдействието на Българската асоциация по геомедицина и геотерапия – София и Лесотехническия университет – София, бяха предоставени семена от български сорт „Розова магия“. Разсада, на брой 2000 корена, е бил отгледан в парници на общинското градинарство и раздавано на обществените паркове на квартала. Отгледаната разсада за поредна година бе раздадена на местните семейства градини, училища, общините градини и на жителите на района, за да ги засадят в градините си.

В празненството и раздаването на разсада участваха кметът на Кишпец Петър Гайдя, г-жа Уляна Богданска, извънреден и пълномощен посланик на Република България в Унгария и прегсемателя на Българското самоуправление в Кишпец – г-н Йордан Томонков.

Госпожа Богданска толкова хареса разсада, че също си взе няколко стрънка, за да ги отгледа в градината на резиденцията. Местната телевизия



я попута каква е тайната на българския домат. Нейният отговор беше следният:

Тайната на българския домат е българското слънце, българският градинар и неговото умение, много грижи и работа.

източник:  
<http://www.piaonline.hu/>

## А БОЛГÁР PARADICSOM NAPJAI SZIGETSZENTMIKLÓSON ÉS KISPESTEN

Szigetszentmiklóson és Kispesten már második éve szerveznek bolgár paradicsommal kapcsolatos rendezvényeket. Amíg a Csepel-szigeten lévő teleplélsen megversenyzetet a helyi családokat, hogy ki tud minél nagyobb és szebb paradicsomot kitermelni; addig a főváros legkisebb kerületében az akció legfőbb célja az, hogy összönözzék a helyi közösségi intézményeket és lakosságot arra, hogy saját maguk termeljenek kertjeikben bolgár paradicsomot.

Az idei évben másodszer került meghirdetésre Szigetszentmiklóson a „Bolgár paradicsomnevelő“ verseny a Szigetszentmiklósi Nemzetiségi Önkormányzat szervezésében. 2017-ben több mint 150 család jelentkezett a meghirdetett pályázatra, aminek oka a verseny és a bolgár paradicsom népszerűsége. Nagyon sok pozitív visszajelzést kaptak a tavalyi versenyzőktől, ezért mindenkorban szeretnének hagyományt teremteni Szigetszentmiklóson.

A verseny lényege, hogy a jelentkezők részére 10-10 db „rózsaszín varázs“ fajtájú paradicsompalántát biztosít a nemzetiségi önkormányzat, majd ezeket felnevelve 3 kategóriában lehet versenyezni a termésekkel: 1. legnagyobb, 2. legszebb, 3. legizletemesebb paradicsom. minden kategóriában az első, második és harmadik helyezetteket bolgár dísztárgyakkal díjazzák. A pályázat elsődleges célja a korszerű zöldségtermesztést megalapozó, a magyar zöldségtermesztésben évszázadon át szerepet játszó bolgárkertészet hagyományainak megismertetése, népszerűsítése.

Hagyományos ünnepélyre került sor május 20-án Kispesten, melyet a kerület önkormányzata szervezett és amelyben részt vett a kispesti bolgár nemzetiségi. Ebben az évben a Bolgár Geogyógyászati

és Geoterápia Szövetség és a Szófiai Erdészeti Egyetem közreműködésével szerezték be a „rózsaszín varázs“ fajtájú magvakat. A 2000 darab palántát a kerület tulajdonát képező, a közparkokat ellátó kertészeti vállalat üvegházaiban nevelték ki. A palántákkal idén is a helyi óvodákat, iskolákat, közösségi kerteket és a kerület lakosságát látták el, hogy kertjeikben elültessék azokat.

Az ünnepélyes palántaosztáson részt vett Gajda Péter, Kispest polgármestere, Uljana Bogdanszka asszony, a Bolgár Köztársaság rendkívüli és meghatalmazott nagykövete, és a Kispesti Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat elnöke, Tütükkov Jordán.

Bogdanszka asszonynak annyira megtetszettek a palánták, hogy ő maga is vitt haza néhányat, hogy rezidenciája kertjében elültethesse azokat. A helyi televízió arra a kérdésére, hogy mi a bolgár paradicsom titka, a következőt válaszolta:

A bolgár paradicsom titka a bolgár napsütés, a bolgárkertész és tudása, valamint a sok-sok gondoskodás és munka.

FORRÁSOK:  
<http://www.piaonline.hu/>

## УЧИЛИЩЕТО В МИШКОЛЦ

В края на учебната година, по стара традиция, ученици и родители от Българското училище за роден език посетиха мястото, свързани с българското присъствие в Унгария. Тази година посоката бе Мишколц. Тук има стара българска колония, която е оставила следи. Групата посвети привъзанния храм в града, който е бил години наред център на духовния живот на българите в района, поднесе венци пред паметната плоча на художника Миклош Мажаров и на сградата, където се е помещавало българското училище през периода 1929 - 1945. Имаше и разходка сред природата в Лиладьор и посещение на историческата крепост Диошдьор.

## BOLGÁR HELYEKEN, MAGYARORSZÁGON

Az iskolaév végén, régi hagyomány szerint, a budapesti bolgár iskola tanárai és diákjai olyan helyeket látogattak meg, amelyek a bolgárok jelenlétével kapcsolatosak Magyarországon. Az idén Miskolc volt az irány. Itt régi bolgár közössége van, amely nyomokat is hagyott. A csoport meglátogatta a város pravoszláv templomát, amely éveken keresztül a helyi bolgárok szellemi életének színtere volt, megkoszorúzta Madzsarov Miklós emléktábláját, és azt is, amely a bolgár iskolának (1929-1945) otthonot adó épület falán található. Emellett sétáltunk a természetben Lillafüreden és látogatást tettünk a diósgyőri várban.



## В НАВЕЧЕРИЕТО НА ЮБИЛЕЯ

**Българското училище в Будапеща е в навечерието на своя 100-годишен юбилей. Създадено от българската общност през 1918 г., то продължава да бъде огнище на родолюбие и знание и средище за общуване.**

Днес в него се учат 90 деца от предучилищна група до 12 клас, които усвояват български език и култура в Будапеща, Халастелек и Сигетсентмиклош. Наред с ежеседмичните занимания по български език и литература и българско народознание, децата участват в конкурси и проекти в Унгария, България и в други международни прояви, на които печелят серийни награди. Тази година учениците на Българското училище за роден език се изявиха достойно на 9 конкурса и донесоха награди, с които много се гордеем: за литературни творби, за рисунки, за кукерски маски, за изработване на театralна кукла, за изпълнение на народна песен. Успяхме да организираме участието на награде-

ните във фестивала „Аз съм българче“ в Амстердам и на Националния фестивал на детската книга в Сливен. Там те се срещнаха с българи от родната и от различни краища на света. И се представиха блестящо.

Особена гордост са ни литературните награди на децата - пишещи на родния език, родени далеч от родината.

Мая Хуперт-Антонов и Деница Коморова се състезаха с 830 деца от литературните школи в България и от българските общности в Европа, Америка и Австралия в националния литературен конкурс „В търсене на талисман за щастие“. Конкурсът беше част от Националния фестивал на детската книга в град Сливен. Съчинението на Майя беше отличено с трета награда, а Деница Коморова получи поощрителна награда.

Рая Спасова също бе отличена с поощрителна награда в международния литературен конкурс на Държавната агенция за българите в чужбина. Нейни конкуренти бяха над 300 ученици от 17 държави.

Освен в литературните конкурси, креативността на нашите ученици им донесе награди още в три национални конкурса.

В Националния конкурс за рисунки за малцинствата в Унгария се включиха с рисунки почти всички ученици. Отличени бяха трима: Гита Барта, Деница Коморова и Зорка Киш. Те бяха наградени с участие в изложба в една от сградите на Парламента. Поканени бяха и на лагер на изкуствата на езерото Веленце.

Около 30 ученици от нашето училище се ключиха в Националния конкурс за театralни кукли в Сливен. Всички творби бяха наградени с поощрителна награда, заради оригиналните идеи, материали и начин на изработка.

Поощрителни награди получихме и в Националния конкурс за изработване на кукерска маска на община Бургас. Отличени бяха Кристиян Мусев, Никола Мусев, Марина Паунова и Зорка Киш.

А в международния конкурс за български народни песни „Лобка Рондо“ на ДАБЧ - Ангелика Луна се класира на трето място. Тя се състезава с ученици от 14 държави.

Да учиш в Българското училище за роден език е приключение, тук винаги се случват интересни неща и всеки може да изяви своя талант под ръководството на прекрасни учители и с

помощта на артисти и художници, които ни помагат да не сме, да рисуваме, да тъчаме, да правим театрализации като кукли, кукерски маски, маркеници, сурвачки и така ли не още.

И не само това. Тук ще видим как за здравствен изпит по български език, ще усвоим културата и ще уважим шансовете си за реализация. И най-важното - ще намериме най-добрият приятел!

## A JUBILEUM ELŐESTJÉN

**Közeledik a Budapesti bolgár iskolávalapításának 100. évfordulója. Az iskolát a bolgár közösség hozta létre 1918-ban, és máig is a hazaszeretet és a tudás forrása, a kommunikáció színtere.**

Ma 90 gyermek tanul itt az iskolai előkészítő csoporttól a 12. osztályig, akik elsajátítják a bolgár nyelvet és a kultúrát Budapesten, Halászteleken és Szigetszentmiklóson. A minden héten zajló bolgár nyelv, irodalom és néptáncok foglalkozások mellett, a gyerekek még számos pályázaton és projektben vesznek részt Bulgáriában, Magyarországon és más

nemzetközi rendezvényeken, ahol komoly díjakat nyernek. Idén a Bolgár Nemzetiségi Nyelvoktató Iskola diákjai 9 pályázaton vettek részt és számos díjat nyertek, амelyekre nagyon büszkél vagyunk: irodalmi, rajz-, busó maszk-, színházi bábkészítő, népdaléneklo pályázatokon. Megszerveztük a díjazottak részvételét az „Én bolgár vagyok” pályázaton, Amszterdamban, és a Nemzeti Gyermekkönyv-fesztiválon Szliviben. Ott a gyerekek bulgáriai és más országokban élő bolgárokkal is találkoztak, és remekül szerepeltek.

Különösen büszkék vagyunk a gyerekkel irodalmi díjaira, akik anyanyelvükön írnak, messze a hazától. Hupert-Antonov Maja és Kotorova Denica 830 gyermekkel versenyeztek bulgáriai és más európai, amerikai és ausztrál bolgár közösségek iskoláival a „Szerencsetalmán keresése” c. irodalmi pályázaton. A pályázat része volt a Nemzeti Gyermekkönyv-fesztivál Szliviben. Maja fogalmazása 3. helyezést ért el, Kotorova Denica pedig különdíjat kapott. Raja Szpaszova is kapott különdíjat a Határontúli Bolgárok Hivatala által szervezett nemzetközi irodalmi pályázaton. Versenytársa több mint 300 gyermek volt 17 országból. Az irodalmi pályázatok mellett, tanulóink kreativitása is hozott díjakat további három nemzeti pályázaton. A Nemzetiségi rajzpályázaton, Magyarországon, szinte az összes

tanulónk részt vett. Hárman kaptak díjat: Bartha Gitta, Kotorova Denica és Kiss Zorka. Ők részt vehettek egy kiállításon a parlament egyik épületében, illetve meg-hívást kaptak egy, a Velencei-tónál megrendezett művészeti táborba. Iskolánk mindegy 30 gyermeket bekapsolódott a nemzeti színházi bábkészítő pályázatba is, Szliviben. minden mű díjazásban részesült, az eredeti ötletek, anyagok és a kidolgozás módja miatt. Különdíjat kaptunk a busójárat-készítő pályázaton is, Burgasban. Külön kiemelték Muszey Krisztiánt, Muszey Nikolát, Paunova Marinát és Kiss Zorkát. A „Ljubka Rondova” nemzetközi bolgár népdaléneklo versenyen pedig Lupa Angelika harmadik helyezést ért el, 14 ország tanulóival versenyezve.

A bolgár iskolában tanulni kaland, mindig történnek érdekes dolgok és mindenki kibontakoztatja tehetségét kiváló tanárok vezetésével, és számos művész segítségével, akik segítenek nekünk énekelni, rajzolni, szóni, színházi bábokat, busójáratokat, marténikákat, szurvacskit és még sok minden készíteni.

És nemcsak ezt. Itt fel lehet készülni az érettségi vizsgára bolgár nyelvből, el lehet sajátítani a kultúrát és növelni lehet az érvényesülés esélyét. De a legfontosabb - meg lehet találni a legjobb barátokat!



Рисунка на  
Жомбор Киров

Zsombor Kirov  
rajza

## БЪЛГАРИЯ В МОИТЕ МЕЧТИ

Човек има гве мајку. Едната е тази, която го е родила, а другата е неговата родина.

Родена съм в България. Дете съм на Йонашко племе и величествена история. България е моят дом. Мястото, където винаги ще се завръщам. Обичам родината си и ми липсва много. Липсва ми българската реч, която га звуци на всичко. Също и яго, който по-добре от

всеки учител ми обяснява задачите по математика, който все не можех да разбера. И миришът на розите, който цъфтят всяка година в градината ни. Но защо трябва да се разделя с най-милото си? И защо всички се разделят с мен? Защо всички се разделят с родината? Къде е Левски сега? Или пък Вазов? Бомбът? Тези хора се бориха за свободата ни. За да имаме това, което имаме сега. Свободна България. Защо бягаме от нея, а не ѝ помагаме? Дела трябват, а не суми.

Отчесство любезно, често те сънувам! Твоите гори, планини и реки. Мајко Българийо, знай че никога не ще те изоставим. Знай, едно птиче винаги се връща в майчиното си гнездо. И ние ще се врънем при теб. Не искам да си покрима с величествени гворци. Нюто да си обсипана в злато. Искам само всички да сме у дома, при теб. Искам да не сме с близките си само по празниците.

Да чувам българската реч всеки ден. Да те славим само с добро. И целият свят да знае, че сме твоите деца. И когато някой чуе твоето име, да си каже: „Това е достоен народ, борен и мъдър!“ И ще стане, мајко, ще видиш. Всички ще се върнем. И тогава светът ще ни гледа с други очи, защото няма по-велик от този, който е паднал и е успял сам да се изправи. Не плачи, мајко, не тъжи! Ние сме добре. Учит се, живеем. Мислим за теб, но е трудно, когато си далеч! Остава още малко. Всички ще сме заедно. Ти и твоите чеди. Така те сънувам, мајко. Това е моята мечта. Това е България в моите мечти.

ТЕОДОРА КТОРОВА, 9 години  
БЪЛГАРСКО УЧИЛИЩЕ ЗА РОДЕН ЕЗИК – УНГАРИЯ

РАЯ СПАСОВА, 15 години,

БЪЛГАРСКО УЧИЛИЩЕ ЗА РОДЕН ЕЗИК – УНГАРИЯ

# МОНОСПЕКТАКЪЛ НА ЗВЕЗДАТА НА БЪЛГАРСКИЯ ТЕАТЪР КАМЕН ДОНЕВ „ВЪЗГЛЕДИТЕ НА ЕДИН УЧИТЕЛ ЗА НАРОДНОТО ТВОРЧЕСТВО“



Едно от най-нашиумелите и гледани театрални представления в България през последните години е моносспектакълът на Камен Донев „Възгледите на един учител за народното творчество“ – комедия с много хумор, музика и танци, в която звездата на българския театър играе, пее, танцува, разказва, разкривайки важни страни от живота в България.

Представлението се играе от години в салона на Националния гвардир на културата пред огромна публика (4000 зрители на спектакъл, а салонът е винаги препълнен). Въпреки че цените на билетите в България (35-60 лв), те се разпродават месеци напред.

Благодарение на Малко театър, при проявен интерес, в Будапеща представлението ще може да се гледа безплатно. Планира се представя-

тието да бъде поканено в Будапеща в края на ноември, ако се съберат поне 200 души, които биха желали да видят този невероятен спектакъл.

Затова се обръщаме към всеки, който би желал да гледа моносспектакъла на Камен Донев „Възгледите на един учител за народното творчество“, да помоли  
**на миленето си** на имейл [bolgonk@bul.hu](mailto:bolgonk@bul.hu), како напише и колко души преговарява.

Благодарим за съдействието!  
Малко театър

## Съкчи Читатели!

Имаме удоволствието да ви съобщим, че ще можете да се информирате за събитията, свързани с нашата общност, в най-популярния социален портал. За актуални новини и информация помърсете страницата на Българското републиканско самоуправление въвフェйсбук!

[www.facebook.com/  
bolgarorszagasonkormanyzat](http://www.facebook.com/bolgarorszagasonkormanyzat)

## Kedves Olvasóink!

Örömmel értesítjük Önöket, hogy immár a legnépszerűbb közösségi portálon is tájékozódhatnak a közösségeinket érintő történésekről, eseményekről. Friss hírekért és információkért keressék fel a Bolgár Országos Önkormányzat Facebook oldalát!

[www.facebook.com/  
bolgarorszagasonkormanyzat](http://www.facebook.com/bolgarorszagasonkormanyzat)

Издание на БЪЛГАРСКОТО РЕПУБЛИКАНСКО  
САМОУПРАВЛЕНИЕ (1062 Будапеща, ул. Байза 44.)

## РЕДАКЦИЯ

Биолем Доци (главен редактор),  
Кирил Наг, Йордан Томонков

## ОТГОВОРЕН ИЗДАТЕЛ

г-р Данчо Мусев

Издада се с подкрепата на Министерство на човешките ресурси, Столичното българско самоуправление и на Българските самоуправления в I., VIII., XV. район на Будапеща, Унеш, Пещержебет и във Фелшюхолца, Печ, Сегед, Халастелек, Дунахарасми, Дунакеси, Мишколи, Дебрецен и Сигетсентмиклош.

## A BOLGÁR ORSZÁGOS ÖNKORMÁNYZAT

(1062 Budapest, Bajza u. 44.) kiadványa

## SZERKESZTŐBIZOTTSÁG

Dóczi Violett (fő szerkesztő), Nagy Kiril,  
Jordan Tüttökov

## FELELŐS KIADÓ

dr. Muszey Dancso

Megjelenik az Emberi Erőforrások Minisztériuma, a Fővárosi Bolgár Önkormányzat és az I., VIII., XV. kerületi, az Újpesti, a Pesterzsébeti, valamint a Felsőszolcai, a Pécsi, a Szegedi, a Halászteleki, a Dunaharaszti, a Dunakeszi, a Miskolci, a Debreceni, és a Szigetszentmiklósi Bolgár Önkormányzat támogatásával.

## ISSN 14163098

## NYOMDAI KIVITELEZÉSÉRT FELELŐS

FesztNet Kft.

## DESIGN ÉS NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS

Ruszev Dimitar

## Изследователски институт на Българите в Унгария

### Bolgár Kutatóintézet

1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: +36 (1) 216-4211

## Унгаро-Българска Стоманска Камара Magyar-Bolgár Gazdasági Kamara

1092 Bp., Ráday u. 33/a. · +36(30)655-9589  
[www.hbcc.eu](http://www.hbcc.eu)

## Ресторант Царевец

### Carevec Étterem

1097 Budapest, Vágóhíd u. 62. · tel.: +36 (20) 417-8576

## Хотел Рила

Hotel Rila  
1097 Budapest, Vágóhíd u. 62. · tel.: +36 (1) 32-32-991

## AZ ALTERNATÍV MŰVÉSZETI ALAPÍTVÁNY TEVÉKENYSÉGE 2016-BAN

- ▶ Kettő új színházi bemutató létrehozása, 79 előadás megszerzése.
- ▶ Külföldi színházi fesztiválokon való részvétel.
- ▶ Két országos színházi produkció meghívása. Azon belül 8 vendéglőadás szervezése. Előadások utáni közönségtalálkozók megszerzése. Színházi stúdiófoglalkozások a Bolgár Nyelvoktató Iskolában. Gyerekelőadások utáni kézműves foglalkozások a legkisebbek
- ▶ Zenés irodalmi estek megszerzése – bolgár írók bemutatása.
- ▶ Közvetítő szerep betöltése a bolgár és magyar színházi szakma között. Színházi darabok fordítása, ajánlása bolgár színházakban.
- ▶ A bolgár közösség rendezvényeinek megszerzése, segítése. Művészeti értékek létrehozása, megőrzése, művészeti alkotó munka feltételeinek megteremtése.

## Дружество на българите в Унгария

### Magyarországi Bulgárok Egyesülete

1097 Bp., Vágóhíd u. 62. · tel.: +36 (1) 216-6560  
<http://www.bolgaregesylet.hu>

## Българско републиканско самоуправление

### Bolgár Országos Önkormányzat

1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: +36 (1) 216-4210

## Столично българско самоуправление

### Fővárosi Bolgár Önkormányzat

1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: +36 (1) 216-4211

## Български културен институт

### Bolgár Kulturális Intézet

1061 Budapest, Andrassy út 14. · tel.: +36 (1) 269-4246

## Посолство на Република България в Унгария

### Bolgár Köztársaság Nagykövetsége

1062 Bp., Andrassy út 115.  
tel.: +36 (1) 322-0836, +36 (1) 322-0824

## Актуищен наблогамел

### Bolgár Nemzetiségi Szószóló

1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19 · tel.: +36 (1) 441-5435

## Българска православна църква

### Cs. cfr. Кирил и Методий

### Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Pravoszláv Templom

1097 Budapest, Vágóhíd u. 15.  
tel.: +36 (30) 496-4997

## Архимандрит Аманасий

### Atanaszij archimandrita

tel.: +36 (20) 291-5825

## Българско училище за роден език

### Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola

1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: +36 (1) 216-4210

## Българска гъвеезична малцинствена

### gemcka sprága

### Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvoda

1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: +36 (20) 250-7339

## Български културен, документационен

### и информационен център

### Bolgár Kulturális, Dokumentációs

### és Információs Központ

1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: +36 (1) 216-4211

## СЕПТЕМВРИ

**02.09 | 11.00** (неделя)  
Тържествено откриване на  
учебната година в Българското  
училище за роден език

**место**  
1062 Булагаша, ул. „Байза“ 44.

**16.09 | 11.00** (събота)  
**Ден на независимостта на България**

от 11.00 часа полагане на венци пред  
паметника „Български долан“

**место**  
Халастелек, кръстовището на ул.  
„Кишдяр“ и ул. „Бела Шомоди“

**След полагането на венци**  
фолклорна програма иkokteйл  
в Замъка на Халастелек

**место**  
Халастелек, ул. „Ференц Ракоци“ 68.

## SZEPTEMBER

**09.09 | 11.00** (szombat)  
Ünnepi tanévnyitó a Bolgár  
Nyelvoktató Nemzetiségi Iskolában

**HELYSZÍN**  
1062 Budapest, Bajza utca 44.

**09.16 | 11.00** (szombat)  
**Bulgária függetlenségének napja**

**11.00 órától** – koszorúzás a  
Bolgárkerék-emlékműnél

**HELYSZÍN**  
Halásztelek, a Kisgyár és  
a Somogyi Béla utca sarka

**Koszorúzás után** fogadás és  
folklór műsor a halászteleki Kastélyban

**HELYSZÍN**  
Halásztelek, II. Rákóczi Ferenc út 68.